

VÄGPLAN

Vasaloppsvägen, Väg 1024 etapp 1, Fiskarheden -Tennäng

Malung-Sälens och Älvdalens kommun, Dalarnas län

PM Gestaltningsprogram, 2016-12-21

Objektnummer: 102492

Trafikverket

Postadress: Trafikverket

Röda vägen 1

781 89 Borlänge

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Kontaktperson: Kawa Eliassi

Författare: Sweco

Rapportansvarig: Anna Davéus

Gestaltningsansvarig: Dan Settergren

Samtliga fotografier tagna av Ylva Åström där inget annat anges

Dokumenttitel: Vasaloppsvägen, etapp 1

PM Gestaltningsprogram

Dokumentdatum: 2017-01-30

Ärendenummer: TRV 2016/41971

Dokument ID: 1L140001

Distributör: Trafikverket

Innehåll

Inledning.....	6
<i>Syfte</i>	6
<i>Projektmål</i>	7
<i>Objektsbeskrivning</i>	7
<i>Upplägg</i>	7
Mål & riktlinjer för gestaltungsprogrammet	8
<i>Gestaltningmål i projektet</i>	8
Landskapsanalys.....	9
<i>Landskapstyp</i>	9
<i>Landskapskaraktärer</i>	9
<i>Landskapselement</i>	10
<i>Känslighet & potential</i>	11
Övergripande gestaltungsprinciper	12
<i>Föreslagna vägåtgärder</i>	12
<i>Känsliga områden</i>	13
Gestaltungsförslag	15
<i>Generella gestaltungsprinciper</i>	15
<i>Åtgärder i skogsmark</i>	15
<i>Åtgärder i bebyggelsemiljö</i>	16
<i>Åtgärder nära vattendrag</i>	17
<i>Broar och trummor</i>	18
<i>Vägutrustning - räcken</i>	18
<i>Drift och underhåll</i>	18
Rekommendationer inför fortsatt arbete	19

Sammanfattning

Trafikverket planerar att förbättra bärigheten och öka trafiksäkerheten på Vasaloppsvägen, väg 1024/1025. Vägen ska breddas till 7 meters bredd och diken ska säkerställas för god avvattnings. På vissa partier ska vägen rätas ut och profilen justeras. På dessa delar kommer den nya vägen delvis få en ny sträckning som medför ingrepp i omgivande terräng. Undantag där breddningsåtgärder inte genomförs är vissa vägavsnitt vid exempelvis broar och genom bebyggelsemiljöer.

Föreliggande gestaltningsprogram redovisar landskapets förutsättning och ger förslag på åtgärder för att minimera intrångseffekter och skapa en attraktiv vägmiljö. Arbetet grundar sig på tidigare framtagit PM med gestaltningsavsikter. I gestaltningsprogrammet fördjupas analysen med beskrivning av känsliga vägavsnitt där olika typer av åtgärder föreslås under avsnittet Gestaltningsförslag.

Planerade gestaltningsåtgärder ska utföras så att ingrepp minimeras och att fältskikt och brynvegetation kan återetableras så snart som möjligt. Avbaningsmassor från närliggande terrängavsnitt ska tillvaratas och läggas ut som ytskikt i vägområdet. Vid kurvvrättning och profiljustering ska befintlig väganläggning terrängmodelleras så att den får ett utseende och en form som har-

monierar med omgivande terräng. Området ska täckas med avbaningsmassor.

I bebyggelsemiljöer ska hänsyn tas till natur och kulturvärden och miljön ska bevaras så långt som möjligt. Avvattnings av vägterrassen ska utformas med öppna diken och i förekommande fall med täckta diken och dränering där vägens sidoområden ges en svag skålning. Hägnader ska återställas och befintliga träd ska sparas så långt det är möjligt.

Vid åtgärder nära vattendrag bör utblickar prioriteras så att skymmande vegetation tas bort eller glesas ut. Röjningsåtgärder inom vägområdet kan anpassas på plats i samråd mellan bygglösning och byggare.

Planerade åtgärder kommer inte att medföra några avgörande förändringar av vägmiljön i stort. På vissa känsliga avsnitt kommer förändringen att vara märkbar i ett kort perspektiv. Det är framförallt på de partier där vägen rätas ut eller kurvjusteras samt i de fäbodmiljöer som ingrepp sker.

Med föreslagna återställningsåtgärder bedöms ingreppen i terrängen bli begränsade såväl ur trafikant- som åskådarperspektiv. Läkningen av

landskapet kring vägen kan också medföra ett positivt inslag i vägmiljön som får en enhetlig utformning. För boende och åskådarperspektiv blir de negativa effekterna av kortvarig karaktär under byggtid och till dess att vegetationen har etablerats. I övrigt väntas inga negativa konsekvenser vara bestående.

1. Inledning

Vasaloppsvägen, väg 1024 och 1025, mellan Fiskarheden och Mora utgör en av de viktigaste faktorerna för turism och skogsindustri i området. Vägen har dessvärre dålig bärighet med sprick- och spårbildningar samt tvära kurvor och dålig sikt över krön, vilket skapar begränsade omkörningsmöjligheter. Trafikverket planerar att rusta upp vägen för att uppnå full bärighet året om och för att klara tjällossning. Vägen ska utformas med godtagbar trafiksäkerhet och det är av stor vikt att hänsyn tas till miljöförhållanden och estetiska värden. Följande gestaltningsprogram har därför tagits fram för att på ett enhetligt och konsekvent sätt beskriva de åtgärder som krävs för att säkerställa Vasaloppsvägens kvalitet.

1.1 Syfte

Detta gestaltningsprogram har sin grund i tidigare upprättat PM Gestaltningsavsikter för aktuell etapp. Gestaltningsprogrammet syftar till att utreda och presentera förslag på åtgärder som säkerställer estetisk värden i vägmiljön. Ett gestaltningsprogram är ett dokument som redovisar hur vägen slutligen ska se ut. Möjliga och relevanta åtgärder föreslås för att säkra de gestaltningskvaliteter som finns längs sträckan. Vägen ska på bästa sätt anpassas till landskapets värden, dvs. natur, kultur och landskapsbild

som helhet. Gestaltningsprinciperna i detta gestaltningsprogram syftar därför till att skapa en gemensam målbild för projektet.

Arbetet utförs tidigt i planeringsprocessen i olika steg för att styra gestaltningen genom hela projektet. Gestaltningsprinciperna redovisar hur en god och genomtänkt gestaltning kan tillse att projektmålen tillgodoses samt vad gestaltningen ska bidra till. Gestaltningsprogrammet ingår i vägplanen och redogör för viktiga och kritiska vägavsnitt samt hur utformningsfrågor ska hanteras i kommande planering.

I fortsatt arbete ska gestaltningsprogrammets idéer arbetas in i ritningar och övriga handlingar för att ge den nya vägsträckan ett estetiskt tilltalande och trafiksäkert uttryck. Programmet skall säkra en gestaltningsmässig helhet i utformningen vilket ger tydliga riktlinjer i nästa skede då bygghandlingar upprättas. Enligt väglagen ska en estetiskt tilltalande utformning eftersträvas och hänsyn tas till stadsbild, landskapsbild samt natur- och kulturvärden. Ett gestaltningsprogram ska ta hänsyn till både hur vägen upplevs av trafikanter och av vägens betraktare, inte minst de som bor och verkar i dess närhet.

Bild 1. Vasaloppsvägen vid Dretkölen

1.2 Projekt mål

Trafikverkets övergripande mål grundar sig på transportpolitiska mål. Intentionen är att ha en helhetssyn för att uppnå ett effektivt och miljövänligt transportsystem. Målsättningen är bland annat att hitta kostnadseffektiva och långsiktiga åtgärder som uppfyller effektmålen. Ändamålet för de planerade vägåtgärderna är öka bärigheten och trafiksäkerheten på den aktuella sträckan då väg 1024 från Fiskarheden till Tennänet är viktig ur turism- och skogsindustri-synpunkt.

1.3 Objektsbeskrivning

Vasaloppsvägen är lokaliserad i Dalarna och ingår i det regionala vägnätet som en av de viktigaste förbindelserna mellan Sälen och Mora. Vägen är i dagsläget ca 6,5 meter bred och sträcker sig mellan Fiskarheden och Oxberg, via bl a Mångsbodarna, Risberg och Evertsberg. Den aktuella etappen går från Fiskarheden i väst till Tennänet i öst, via Storkallsjön och Mångsbodarna, se Bild 2.

1.4 Upplägg

Gestaltningssprogrammet består av en landskapsanalys, allmänna mål och riktlinjer för projektet, samt en förslagsdel där gestaltningssprinciperna presenteras.

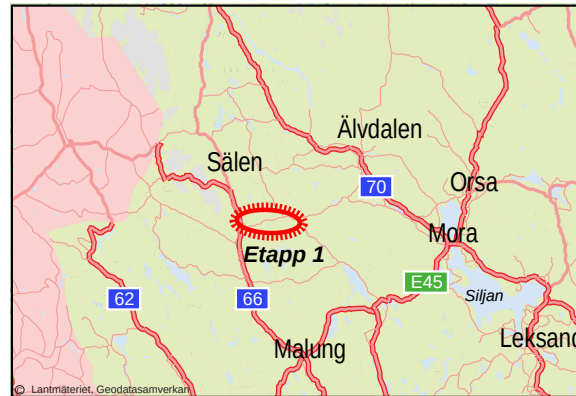

Bild 2. Lokalisering Vasaloppsvägen etapp 1

Landskapsanalysen beskriver och analyserar landskapets förutsättningar och möjligheter och ger en beskrivning av hur landskapet är uppbyggt och hur det ser ut. Landskapet analyseras utifrån strukturer, riktningar och element samt dess karaktärer och skala. Landskapsanalysen beskriver både de naturgeografiska och geomorfologiska förutsättningar samt den agrara utveckling som format landskapet och presenteras viktiga transportstråk, grönstrukturer, landskapsrum, utblickar samt natur- och kulturmiljöer.

Analysen är framtagen efter en grundlig inventering med de uppställda målen som utgångspunkt och beskriver och analyserar även de befintliga förhållanden och förutsättningar i landskapet längs den aktuella sträckan ur ett

estetiskt perspektiv där karaktärsdrag, värden, brister och behov identifieras i varje delavsnitt.

Förslagsdelen innehåller riktlinjer för utformning av väg och vägområde konkretiserade i illustrationer, sektioner, fotografier och text. En övergripande idé för hur vägen ska utvecklas formuleras inledningsvis. Den övergripande idén vidareutvecklas i efterföljande avsnitt och därefter konkretiseras riktlinjer för väganordningar och andra åtgärder längs vägen.

Gestaltningssprogrammet behandlar inte busshållplatser och belysning utmed den akuta sträckan. I framtida arbete bör hänsyn tas till busshållplatsernas lokalisering och utformning samt tillhörande utrustning. Belysningen bör då utformas med hänsyn till belysningskrav och fäbodmiljöns kulturvärden.

Avslutningsvis ges en beskrivning av gestaltningssprogrammets roll i det fortsatta arbetet med vägprojektet.

2. Mål & riktlinjer för gestaltungsprogrammet

Trafikverkets arkitekturpolicy för vägar togs fram av dåvarande Vägverket och denna policy ligger till grund för all vägutformning som genomförs i Trafikverkets regi. Policyn redovisas nedan och ger mycket generella riktlinjer för det förhållningssätt som ska genomsyra vägprojekten. För att få mer lokalt anpassade mål har även mål för gestaltungsarbetet i detta projekt tagits fram.

I dåvarande Vägverkets arkitekturpolicy framgår det att ”god arkitektur skall känneteckna de vägar, broar och övriga anläggningar som Vägverket bygger och förvaltar”. Nuvarande Trafikverket har inte ännu antagit någon ny arkitekturpolicy, därför används Vägverkets äldre formulering.

2.1 Gestaltungs mål i projektet

Ur Vägars och gators utformning finns följande riktlinjer: ”Inför utformning av en väg ska mål formuleras utifrån platsens specifika förutsättningar och de förväntningar som finns. Målen ska ge en gemensam bild av önskat resultat. Vid utformning av vägen ska hänsyn tas till estetiska värden. Detta ska formuleras i ett gestaltungsprogram eller i en gaturumsbeskrivning. Gestaltungsprogram eller gaturumsbeskrivning ska upprättas i alla projekt. Omfattningen av programmet avgörs av omgivningens känslighet och projektets storlek. En landskapsanalys bör ligga till grund för gestaltungsprogram”.

Målet med gestaltungsningen av Vasaloppsvägen innebär att:

- Eftersträva positiv upplevelse av Vasaloppsvägen ur trafikant- och åskådarperspektiv.
- Minimera ingrepp i omgivande landskap.
- Ta hänsyn till områdets natur och kulturvärden.

Bild 3. Exempel på linjeföring där vägutrustning och vegetation ger visuell ledning

3. Landskapsanalys

Avsnittet inleds med en översiktlig kartläggning och beskrivning av områdets olika landskapstyper; med andra ord hur landskapet är uppbyggt, därefter följer en tolkning och fördjupning av beskrivningen beroende av lokala variationer. Analysdelen avslutas med en bedömning av områdets känslighet och potential.

3.1 Landskapstyp

Människors upplevelse av landskapet kan delas upp i ett trafikant- och åskådarperspektiv. Trafikantperspektivet handlar om hur människor längs med vägen upplever landskapet, exempelvis bilister, cyklister och gående. Åskådarperspektivet handlar om hur vägen upplevs av boende och besökare i det omgivande landskapet. Vilken påverkan vägen

Bild 4. Kalhygge i kuperat skogslandskap

får på landskapets värden behandlas under åskådarperspektivet.

Trafikantperspektivet

Ur ett trafikantperspektiv kan resan längs Vasaloppsvägen upplevas som varierande, trots det stora inslaget av omgivande barrskog. Med återkommande intervall öppnar sig skogen för vattendrag, sjöar och våtmarker. Vägarne passerar byar omgivna av mindre odlings- eller betesmarker. Detta bidrar till en levande och varierande upplevelse. Där skogen öppnar upp sig eller vägen passerar en bro har trafikanterna möjlighet till fina utblickar över vatten och skogsklädda berg längs horisonten.

Åskådarperspektivet

Landskapet vid Vasaloppsvägen präglas av skog och myrmark. På några platser finns odlings- och betesmark med lång kontinuitet.

Bild 5. Utblick över myrmark

Bevarande av dessa marker är av största vikt för området. Vägens skick är betydelsefull för de boende då den underlättar framkomligheten för pendling och turism. Detta är avgörande för att bibehålla en levande landsbygd. Fäbodmiljöerna samt odlings- och betesmarkerna med lång kontinuitet innehar även naturvärden genom stor artrikedom av betes- och slåtterpräglad flora. Detta ger möjlighet till upplevelser för besökande, inte minst vid Vasaloppsevenemang.

3.2 Landskapskaraktärer

Ett flertal landskapselement har identifierats inom de olika landskapstyperna vilket ger dem lokal förankring och en tydlig karaktär. Landskapskaraktärerna redovisas i kartan på nästa uppslag.

Bild 6. Vägen genom fäbodmiljö

Våtmarker/strandzon

Landskapskaraktären präglas av våtmarker med omgivande skogsmark. Ett flertal vattendrag korsar Vasaloppsvägen. Vid Stor-Kallsjön (D), Grundhån och Smågarna (E) får trafikanten vackra utblickar över sjöarna.

Skogsmarker

Ett stort inslag av skogsmark förekommer längs med den aktuella vägsträckan. Skogen utgörs framför allt av barrträd med ett litet inslag av löv. Vid Höknäsvallen (C) öppnar skogen upp sig och trafikanten får en kort utblick över vattendraget.

Bebyggelse och jordbruk

Två områden med bebyggelse och jordbruk är belägna utmed Vasaloppsvägen. Vid Fiskarheden omges sågverket, Fiskarheden Trävaru AB, av

öppna odlingsmarker. Vid Mångsbodarna kantar en fåbodemiljö med gles bebyggelse vägen. Vasaloppskontrollen (A) och den gamla skolan (B) utgör landmärken. I Mångsbodarna finns betesmarker omgivna av gärdesgårdar. Trafikanten får uppleva korta utblickar över de öppna markerna (F) på sin färd längs med Vasaloppsvägen.

3.3 Landskapselement

Följande landskapselement bedöms ge området en stark identitet och/eller är betydelsefulla för orienterbarheten. Bokstäverna är en hänvisning till landskapsanalyskartan nedan.

Landmärken

- A. Vasaloppskontroll, vid Mångsbodarna
- B. Skola, vid Mångsbodarna

Siktlinjer

- C. Kort utblick mot vattendraget, Höknäsvallen
- D. Utblickar mot Stor-Kallsjön
- E. Utblickar mot Grundhån och sjön Smågarna
- F. Korta utblickar mot öppna marker i Mångsbodarna

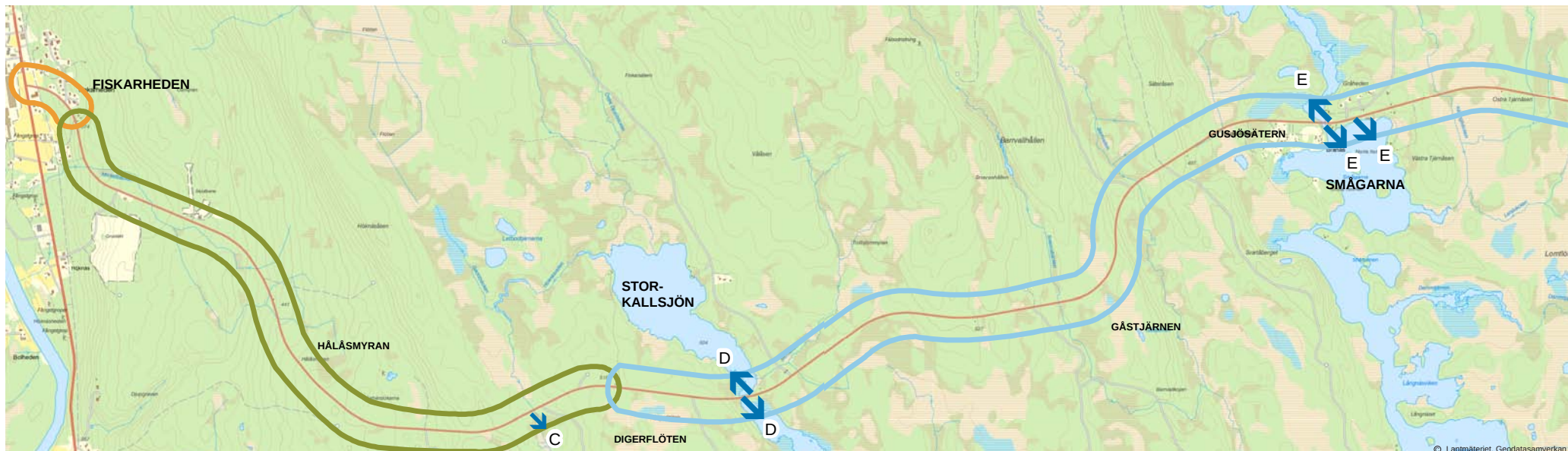

Bild 7. Landskapsanalyskartan redovisar landskapskaraktärer och landskapselement

Bild 8. Utblick över Storkallsjön mot norr

3.4 Känslighet & potential

En övergripande analys av områdets känslighet och potential redovisas nedan. Detta utgör en grund för bedömningen av projektets svårigheter och möjligheter ur gestaltningssynpunkt. Landskapets utvecklingstendenser hänger samman med markanvändningen. En generell trend är att skogsmark utvecklas på bekostnad av jordbruksmark, med stora kalhyggen som påföljd.

Känsliga områden

Följande känsliga områden har identifierats utefter den aktuella vägsträckan

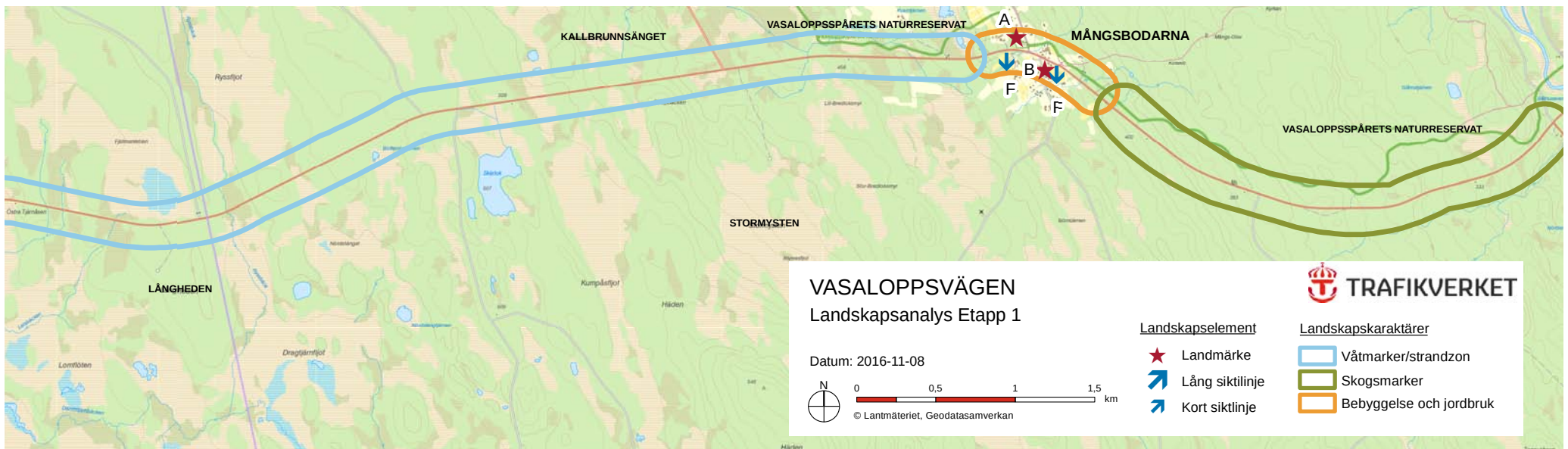
- Fäbodmiljön vid Mångsbodarna är kulturhistoriskt värdefull. Miljön är känslig för intrång då gärdesgårdar,

trädrader och betesmarker är belägna nära Vasaloppsvägen.

- Utblickar över vattendrag och sjöar är viktiga att bevara då de skapar en variation till de slutna skogsmarkerna.

Områden med potential

- Vägsträckan ligger nära flera vattendrag och sjöar men utblickarna över vissa vatten är korta eftersom sly skymmer sikten. Trafikantupplevelsen kan förbättras om fler vyer kan hållas öppna över vatten.
- Genom att underlätta för trafikanter att stanna till vid fäbodmiljön i Mångsbodarna ökar förståelsen för kulturarvet.

4. Övergripande gestaltungsprinciper

Det historiska landskapet med koppling till omgivande skogsmarker ska bevaras, och det är viktigt att hänsyn tas till byarna. Byggnader, träd-
rader, gårdsgårdar, betes- och odlingsmark ska
värnas och alla typer av intrång ska minimeras
om det inte gynnar byarna. Skalan på vägrum-
met ska anpassas till byarnas storlek.

Landmärken ger området karaktär och befäster miljöerna i landskapet och ska därför bevaras. Odlings- och betesmarker samt våtmarker ska värnas och intrång ska minimeras och det är viktigt att bibehålla eller förstärka utblickar för att bevara vägsträckans variationsrikedom.

4.1 Föreslagna vägåtgärder

Projektet innebär att väg 1024 kommer att förstärkas, vägbredden kommer att öka till 7 meter på hela sträckan, väggeometri förbättras och trafiksäkerhetsåtgärder genomförs i vägens säkerhetszon.

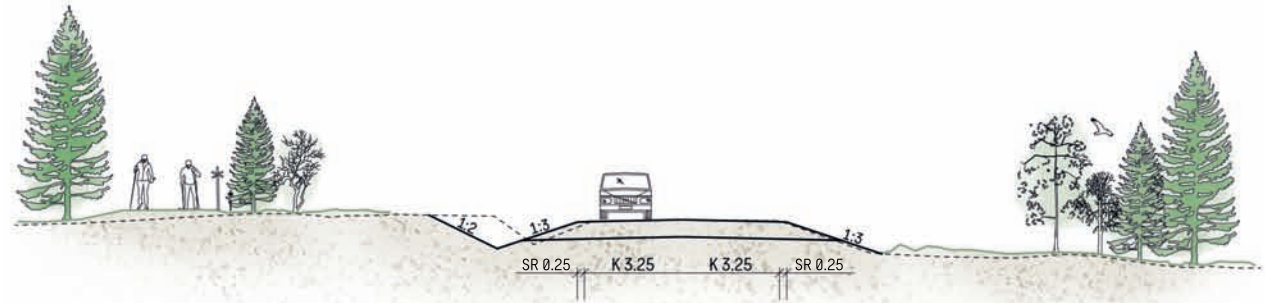

Bild 9. Typsektion väg 1024

Vägens längd är cirka 21,5 km och utformningen av vägen följer Trafikverkets krav för vägar och gators utformning (VGU) Trafikverkets publikation 2015:086. Referenshastigheten är 80 km/h. För att inte hastigheterna ska öka med ökad vägbredd bör någon form av hastighetssäkring ske genom byn Fiskarheden och eventuellt genom flera byar. Hänsyn ska tas till gående och cyklister genom byarna.

Typsektion

Väg 1024 utformas som landsväg med två körfält, ett i vardera riktning. Vägbredden blir 7,0 meter, med 3,25 meters körfältsbredd och 0,25 meter stödremsa, se typsektion ovan. Innerslänter föreslås få en minsta lutning om 1:3 och yterslänter 1:2.

4.2 Känsliga områden

Vägen i skogslandskapet

Vasaloppsvägen går genom den så kallade Norrlandsterrängen, där landskapet karaktäriseras av stora sammanhängande barrskogsområden med omväxlande kuperad terräng samt slättmark med vidsträckta myrmarker och sjösystem. Vegetationen domineras av barrskog med inslag av lövträd. I höglänta delar utgörs skogen främst av tall med ett magert fältskikt för att i lägre partier bestå av granskog med lövträd och ett friskare fältskikt med buskvegetation och örter. Området är rikt på våtmarker med sumpskog och myrar som ibland hyser höga naturvärden. Vegetationen är anpassad till landskapets förutsättningar med topografi, jordlager och vattenförhållanden. På höglänta delar med morängrund och mager jord förekommer ofta hedtallskog som är artfattig. Här utgörs växligheten av tall och ris i form av lönghed och ljunghed med lavar, och torkmarksgräs som kruståtel och fårsvingel. Även blommande örter med skogsviol, pyrola, ryl och mosippa mm

förekommer. På fuktigare partier förekommer bland annat odon, skvattram och hjortron.

Skogsmarkens speciella flora är känslig för förändringar och ingrepp bör göras med försiktighet. De fältskikt med jordlager som har fröbank och rotrester ska därför hanteras så att jorden separeras från andra massor. Vid ingrepp i skogsmarken bör avbaningsmassor hanteras så att befintliga jordlager kan återföras i anslutning till den ursprungliga platsen.

Vid en kritisk punkt utmed aktuell etapp planeras en tryckbank i våtmark vid Gusjösättern, sektion 9/530-630. Tryckbanken kommer att utformas med hänsyn till geoteknik och vägteknik. Gestaltungsprogrammet föreslår att avbaningsmassor från det aktuella området läggs över tryckbanken för att etablera naturlig vegetation. Tryckbankens kanter bör utformas så att de harmonierar med omgivande terräng med flacka slänter och övergångar med fem meters radie. Generellt kommer omgrävning av diken i anslut-

Bild 10. Trädallé och gårdesgård i Mångsbodarna

Bild 11. Vasaloppskontrollen i Mångsbodarna

Karta föreslagna åtgärder

VÄG 1024 / VÄG 1025

VASALOPPSVÄGEN

VÄGPLAN 1 DEL 2(2)
SEKTION 0/000 - 21/ 450

Datum: 2016-12-21

0 500 1000 1500 Meter

TECKENFÖRKLARING:

- Tryckbank vid Gusjösättern
- Väglinje
- Planerad kurvratning
- Område för profilansänkning

ning till våtmarker påverka en zon i anslutning till vägen. Dikesomgrävningen väntas leda till torrläggning av zonen som därigenom kommer att få en förändrad växtlighet. På sikt kommer dock skogsmarkens växter att etablera sig utmed vägområdet.

Vägen genom bebyggelse och jordbruksmark

Vasaloppsvägen passerar genom områden med bebyggelse och jordbruksmark. Bebyggelsen har ofta karaktär av fäbodmiljö och ligger i anslutning till betesmark som hyser höga naturvärden som ingår i ängs- och hagmarksinventeringen. På flera håll är jordbruksmarken och fäbodmiljön traditionellt hägnad med gärdesgård som tillverkats av störrar av gran och en.

Byggnader med timmerhus står ibland helt nära vägen och på flera håll finns träd som enskilda solitärer och rader av alleer.

Ingrepp i fäbodmiljö ska göras med stor hänsyn till såväl natur som kulturvärden. Det innebär att arbetssätt och metoder ska anpassas så att ingrepp inte medför mer skada än nödvändigt. Dessutom krävs en omsorgsfull återställning av miljön innan arbeten är avslutade.

Vägen vid sjöar och vattendrag

Vasaloppsvägen går genom ett landskap som är rikt på sjöar, vattendrag och våtmarker som är av betydelse för såväl naturresurshushållning

som rekreation och friluftsliv. Många vattendrag är utsatt för fysisk påverkan genom bland annat reglering för vattenkraft och regleringsmagasin, dikning och muddring. Vattendragen skyddas i allmänhet av föreskrifter med en strandzon och arbeten i vatten kräver tillstånd för vattenverksamhet. Vattendragen är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet och inte minst för de som färdas utmed vattendragen. De utblickar som erbjuds för trafikanter på vägen genom skogslandskapet utgör viktiga sekvenser för att förstå landskapet men också dela in resan i etapper.

Ingrepp i strandzonen bör undvikas men är nödvändiga vid om- och nybyggnad av broar och trummor. Dessutom kan vegetation i vägens närhet behöva ses över med gallring och nedtagning av buskar och träd för att upprätthålla en

trafiksäker miljö. Gallringen bör göras medvetet och med försiktighet så att befintliga värden kan bibehållas samtidigt som utblickar över sjöar, vattendrag och myrar bör prioriteras.

Bild 12. Vägtrumma under väg 1024 där vägområdet är återetablerat med naturlig vegetation

Bild 13. Utblick över vattendrag som är viktig att bevara

5. Gestaltungsforlag

5.1 Generella gestaltungsprinciper

Under gestaltungsforlag behandlas landskapsanpassning, terrangmodellering samt vagomradets utformning under rubriker med kritiska vagavsnitt. Dessa har valts for att de ar representativa for hela delstrackan i etapputbyggnaden. Foreslagna atgarder har sin utgangspunkt i saval trafikantperspektivet som askadarperspektivet.

5.2 Atgarder i skogsmark

I samband med planerade atgarder utmed Vasaloppsvagen ska arbeten i omgivande skogsterrang utforas sa att ingrepp minimeras. Det ar av stor vikt att faltskikt och brynvegetation kan ateretableras sa snart som mojligt och darfor ska avbaningsmassor vid schaktningsarbeten tillvaratas och laggas ut som ytskikt i vagområdet. Innerslant ska tackas med minst 50 mm barlager 0-18, till en nivau i linje med vagterrassens overkant, se typsektion (Bild 14) och detalj (Bild 15). Avbaningsmassor med frobank och rotter fran faltskikt ska framforallt placeras i vagens slanter dar vagen gar pa bank, samt i vagens ytterslant dar vagen gar i skarining. Avbaningsmassor ska alltid nyttjas pa samma terrangavsnitt som massorna tagits omhand.

Kritiska vagavsnitt i skogsmark

Omrudet norr om Gastjarnen ligger ca 2 kmoster om Branäs och sjon Smagarna. Har gar vag 1024 genom skogsterrang i en s-kurva med nedsatt sikt. Pa denna del foreslas vagen fa en utratning i kombination med en profiljustering pa en stracka av ca 1 km.

Atgarden medfor bland annat att vagen flyttas i sid- och hoidled. Nytt markomrade tas i ansprak samtidigt som den gamla vagen forutsatts aterstallas till ursprunglig skogsmark. Om inga andra krav foreligger ska det gamla vagområdet terrangmodelleras sa att blivande marknivau harmonierar med omgivande mark. For okad trafiksakerhet och visuell ledning kan ytterslant utformas som en vall med flack lutning.

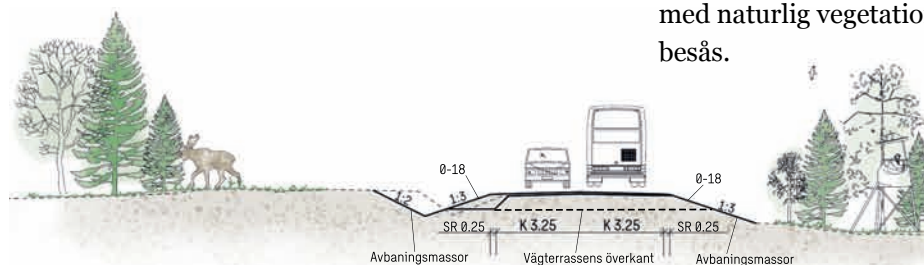

Bild 14. Typsektion väg i skogsmark

Den gamla vagbanans ytskikt avlagsnas och vagbanken ska luckras till ett djup motsvarande 500 mm. Pa denna terrass pafors schaktmassor fran terrassering av den nya vagen. Pa den nya terrassen for skogsmark laggs darefter avbaningsmassor fran ny vagdragning. Avbaningsmassorna ska innehalla saval naturligt bildad vaxtjord med sten, grenar och rotbitar samt kvarstande vegetationsmaterial. Markomradet ska ateretableras med naturlig vegetation och ska darfor inte gräsbesas.

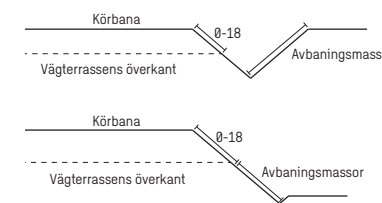

Bild 15. Detalj släntutformning

5.3 Åtgärder i bebyggelsemiljö

Av hänsyn till natur och kulturvärden ska miljön bevaras så långt som möjligt. Avvattning av vägterrassen ska därför utformas med täckta diken där vägens sidoområden ges en svag skålning. Hägnader ska återställas och befintliga träd ska sparas så långt det är möjligt. Schaktningsarbeten i trädens rotzon, det området som omfattas av kronans utbredning, ska utföras med försiktighet och i första hand genom handschakt och trädrötter ska kapas med raka snitt.

Växtbädd för gräsytor ska utföras med magert och ej gödlat jordmaterial av motsvarande kvalitet och innehåll som finns på platsen. Gräsfrö ska anpassas till den enskilda platsen. Där inget annat anges bör ängsgräs etableras med en blandning av frö med gräs och ängsblommor för torr till normalfuktig jord i norra Sverige, gräsfröblandning bestäms i senare skede.

Kritiska vägavsnitt i bebyggelsemiljöer

Mångsbodarna är en by som ingår i fäbodinventeringen med historia från 1600-talet. Byn används främst för fritidsändamål och utgör en av de kända kontrollerna på Vasaloppet. Bebyggelsen karaktäriseras av traditionella byggnader i timmer som omges av ängs och betesmark, vilken avgränsas av gärdesgårdar av hank och stör. Mångsbodarna som helhetsmiljö skyddas på grund av dess höga natur- och kulturvärden.

Väg 1024 passerar genom fäbodmiljön och ligger på en bank mot norr och mindre skärning mot söder. Bebyggelsen ligger relativt nära vägen som också avgränsas av gärdesgård där lövträd och buskar har etablerat sig.

Föreslagna åtgärder på väg 1024 innebär att vägens bredd bibehålls men dikenas funktion i anslutning till vägkroppen behöver säkerställas.

Dikesgrävningen kommer sannolikt att medföra ingrepp i både gärdesgård och den omgivande vegetationen.

För att minimera påverkan i miljön ska schaktningsarbeten göras med försiktighet. Gärdesgårdar som måste avlägsnas ska sättas upp på nytt eller ersättas, och vegetationen ska beskäras och gallras med omsorg så att karaktären kan

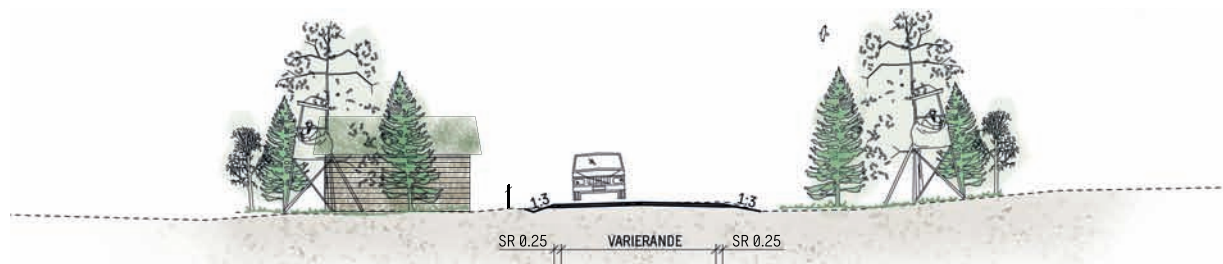

Bild 16. Typsektion väg i bebyggelsemiljö

bibehållas. Avbaningsmassor från arbetsområdet ska användas och återföras till väglänt mot omgivande terräng. Innerslänter ska täckas med minst 50 mm bärlager 0-18, till en nivå i linje med vägterrassens överkant. Yttersläntr ska ges ett ytskikt av 100 mm avbaningsmassor, se Bild 15, och hela diket med inner- och yttersläntr ska gräsbesås med gräsfröblandning som bestäms i ett senare skede.

5.4 Åtgärder nära vattendrag

Åtgärder utmed Vasaloppsvägen bör ske med hänsyn till terrängens utformning och närhet till vattendrag. Det innebär att man bör vara restriktiv till ingrepp i strandzonen och släntr som går ner i vattnet. Breddning och förstärkningsåtgärder bör i möjligaste mån utföras på vägens motsatta sida från vattendraget. Ingrepp och återställning av vägområdet med diken och släntr, är jämförbart med vad som beskrivs i avsnittet vägen genom skogslandskapet. Generellt bör utblickar prioriteras så att skymmande vegetation tas bort eller glesas ut. Röjningsåtgärder inom vägområdet kan anpassas på plats i samråd mellan beställare och entreprenör.

Kritiska vägavsnitt nära vattendrag

Smågarna utgörs av två sjöar som ingår Dalälvens huvudavrinningsområde. Sjöarna förbinds genom Grundhån som bildar en smal passage där gammal och ny bebyggelse omger väg 1024

på en sträcka av knappt 1 km. På sträckan ges möjligheter till utblickar över vattendragen och omgivande bebyggelse såväl norrut som söderut.

Väg 1024 passerar över vattendraget på en bro som kommer att bevaras i sitt nuvarande utseende. På sträckan väster och öster om bron

kommer den befintliga vägen att justeras genom en marginell breddning i kombination av dikesjustering för att säkerställa avvattningen. I samband med planerade åtgärder bör röjnings- och gallringsarbeten utföras för att öppna upp för bättre utblickarna över sjöarna och omgivande landskap. Förslagsvis bör arbetet genomföras integrerat i byggprocessen i nära samarbete med beställare och entreprenör. Notera att gallringsåtgärder inte får ske utanför vägområdet utan att samråd skett med berörd markägare.

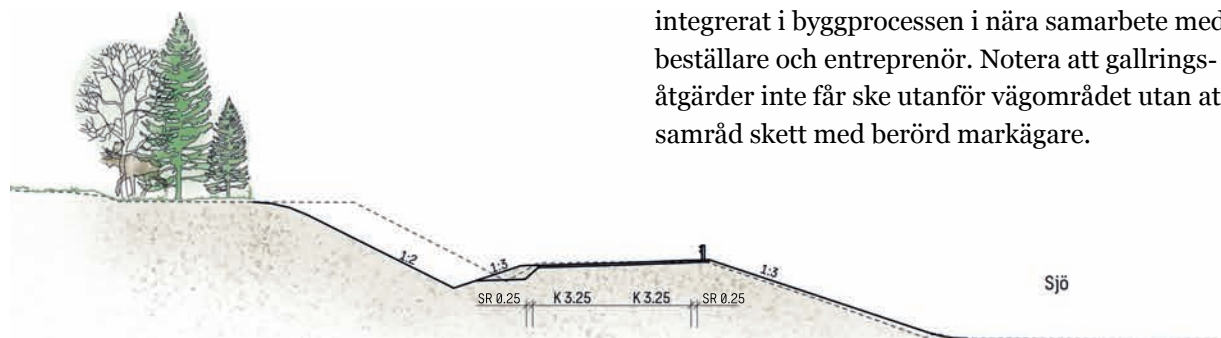
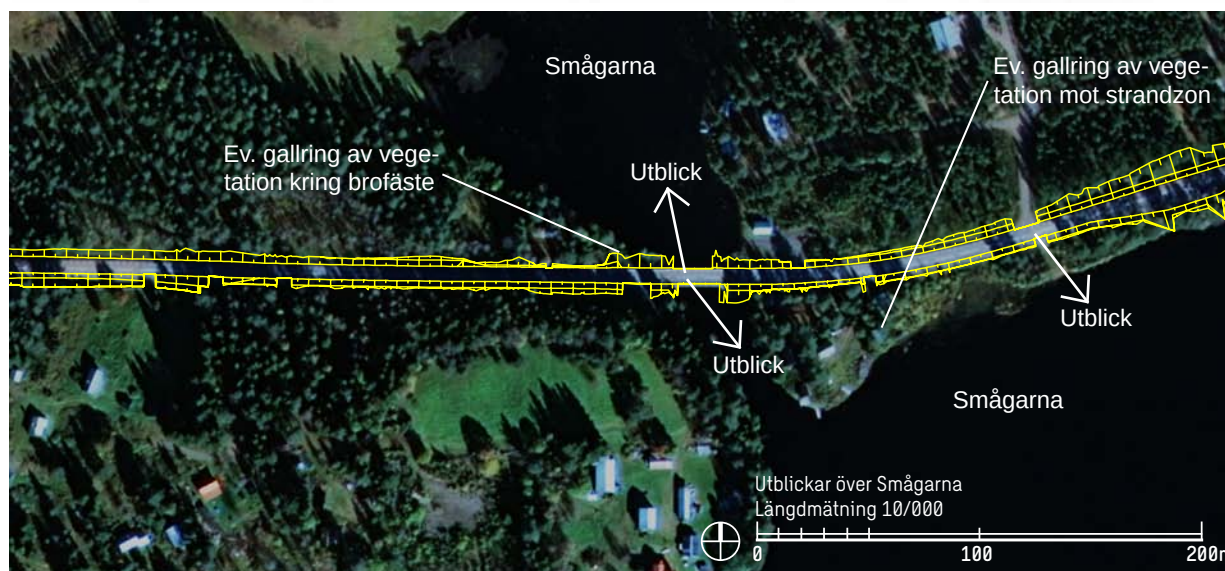

Bild 17. Typsektion väg vid vattendrag

5.5 Broar och trummor

Vasaloppsvägen inrymmer en rad broar och vägtrummor från olika tidsepoker utan något gemensamt genomgående gestaltungsgrepp förutom funktionalitet. Planerade åtgärder kommer att medföra byte och ombyggnad av ett antal broar men den grundläggande principen är att behålla befintliga konstruktioner så långt det går.

Ur gestaltningssynpunkt finns det inga särskilda krav på utformningen av de broar som kommer att åtgärdas. Däremot bör markmiljön omkring bron utformas med hänsyn till omgivande mark vad gäller utseende och ytskikt. Erosionsskydd i form av krossmaterial ska läggas ut med tydlig avgränsning mot anslutande markskikt. Raka och distinkta kanter ska eftersträvas.

På markytor som inte är utsatta för erosion i form av varierande vattenflöde ska erosionsskyddet täckas med finmaterial i form av avbanningsmassor från närliggande terräng. Utförande ska eftersträva en läkning av naturmarken kring bron samtidigt som markvegetationen kan bidra till att minska erosionen i anslutning till brokonstruktionen.

5.6 Vägutrustning - räcken

Vasaloppsvägen har byggts ut och förändrats under olika tidsskeden. Utrustning i form av vägräcken och broräcken har med tiden

anpassats till funktion och gällande krav. Det innebär att befintlig vägutrustning visar en variation som representerar den tid utrustningen kommit till. Gestaltungsprogrammet föreslår därför att utrustning som vägräcken och broräcken kan utföras individuellt och platsanpassat med gällande funktionskrav. Vid val av utrustningstyp ska dock hänsyn tas till befintlig vägutrustning så att enhetlig karaktär bibehålls.

5.7 Drift och underhåll

Gräsytor

Skötsel av vägens dikesområden sker genom slåtter med sidmonterad slaghack 1-2 ggr per år. Skötsel av vägrener med artrika vägkanter skall utföras genom slåtter med motorlie eller slåtterbalk 1 ggr/år, under perioden 1a augusti till 15e augusti. Slåtrat gräs tas bort och sprids ut i närliggande vägområdes ytterkant mot omgivande naturmark och bortforslas vid behov.

Vegetation

Dikesområdet ska hållas fritt från uppslag av sly, träd och grova buskar.

Under driftskedet kan röjningsåtgärder vara aktuella med ett intervall av 5-10 år. Röjningen skall utföras så att rena snittytor eftersträvas så nära marken som möjligt.

Bild 18. Bro med erosionsskydd av sprängsten

Bild 19. Rörtrumma med erosionsskydd av kross

Bild 20. Vägräcke mot strandbrink

6. Rekommendationer inför fortsatt arbete

Föreliggande gestaltningsprogram ska gälla som styrande och vägledande underlag för den fortsatta projekteringen i bygghandlingsskedet samt byggande. Under projekteringen ska gestaltningsprinciperna bearbetas och förfinas i samarbete med övriga teknikdiscipliner för att slutligen inarbetas till färdiga utformningsförslag.

Under byggprocessen ska avstämning ske mot gestaltningsprogrammets intentioner i samarbete mellan byggledning och entreprenör. Föreslagna åtgärder ska fortlöpande stämmas av och anpassas till den enskilda platsens specifika förutsättningar. Nedan anges aktiviteter som förutsätts säkerställa en god utformning i planering och byggande.

- Checklista för att säkerställa gestaltningsåtgärder
- Åtgärder inarbetas i bygghandling
- Samordning mellan teknikområden

TRAFIKVERKET

Trafikverket, Box 809, 971 25 Luleå

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se